

ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:
ΕΛΕΝΗ ΤΣΑΜΙΛΗ
ΣΤΕΛΛΑ ΑΚΤΣΟΓΛΟΥ
ΣΤΑΜΑΤΙΑ ΚΑΛΑΜΠΟΥΚΑ
ΜΑΡΙΛΕΝΑ ΜΑΚΡΥΩΝΙΤΟΥ

**Aequam memento rebus
in arduis servare mentem**
*(Να θυμάστε όταν
το μονοπάτι της ζωής
γίνεται απότομο
να διατηρείτε το πνεύμα
σας ίσο)*

Horatius, Carmina

ΛΑΤΙΝΙΚΑ

ΚΕΙΜΕΝΑ XXXVI ΚΑΙ XXXVIII

A. Να μεταφράσετε τα αποσπάσματα:

Manius Curius Dentatus maxima frugalitate utebatur, quo facilius divitias contemnere posset. Die quodam Samnitium legati ad eum venerunt. Ille se in scamno assidentem apud focum et ex ligneo catillo cenantem eis spectandum praebuit. Samnitium divitias contempsit et Samnites paupertatem eius mirati sunt.

Tandem puella, longa mora standi fessa, rogavit materteram ut sibi paulisper loco cederet. Tum Caecilia puellae dixit: <<ego libenter tibi mea sede cedo.>> Hoc dictum paulo post res ipsa confirmavit. Nam mortua est Caecilia, quam Metellus, dum vixit, multum amavit; postea is puellam in matrimonium duxit.

B. Παρατηρήσεις

1.α. Να γράψετε τις συνεκφορές στις πτώσεις που ζητούνται:

maxima frugalitate: τη δοτική και αιτιατική ενικού

Die quodam: τη γενική ενικού και αφαιρετική πληθυντικού

mea sede: την αιτιατική ενικού και γενική πληθυντικού

Hoc dictum: τη δοτική ενικού και πληθυντικού.

β. Να γράψετε τους τύπους των αντωνυμιών που ζητούνται:

quodam: την αιτιατική ενικού και πληθυντικού και για τα τρία γένη

mea: τον ίδιο τύπο και για τα τρία πρόσωπα δηλώνοντας πολλούς κτήτορες.

γ. Να γράψετε τους τύπους στις πτώσεις που ζητούνται:

assidentem: την αφαιρετική ενικού και γενική πληθυντικού στο ίδιο γένος

maxima: τη γενική και δοτική ενικού, στο συγκριτικό βαθμό στο ίδιο γένος

spectandum: την αιτιατική πληθυντικού και για τα τρία γένη.

δ. Να σχηματίσετε τους τύπους όπου σας ζητείται:

maxima: το επίρρημα που παράγεται στο θετικό και συγκριτικό βαθμό

longa: τον ίδιο τύπο στην αφαιρετική ενικού στο συγκριτικό βαθμό στο ίδιο γένος

multum: τον ίδιο τύπο στον υπερθετικό βαθμό.

2.α. Να γράψετε τα ρήματα όπου σας ζητείται (για τους περιφραστικούς τύπους να λάβετε υπόψη του υποκείμενο):

posset: το β' ενικό στην οριστική και υποτακτική παρατατικού και υπερσυντελικού

contempsit: το β' πληθυντικό προστακτικής ενεστώτα και μέλλοντα στην ίδια φωνή

rogavit: το απαρέμφατο μέλλοντα και στις δύο φωνές

dixit: το γ' ενικό και πληθυντικό στην υποτακτική παρακειμένου και στις δύο φωνές

mortua est: το απαρέμφατο μέλλοντα και παρακειμένου

duxit: την αφαιρετική στο σουπίνο και την αιτιατική στο γερούνδιο.

β. utebatur: τους τύπους που σχηματίζει το αποθετικό ρήμα σύμφωνα με την ενεργητική φωνή (για τους περιφραστικούς τύπους να λάβετε υπόψη το υποκείμενο του ρήματος).

3. α. Να μεταφέρετε την πρόταση από την ενεργητική στην παθητική σύνταξη:

Ille se in scamno assidentem apud focum et ex ligneo catillo cenantem eis spectandum praebuit.

β. ...quam Metellus multum amavit: να αντικαταστήσετε τη δευτερεύουσα αναφορική πρόταση με μετοχή.

γ. spectandum: να αναγνωρίσετε συντακτικά το ρόλο του τύπου και να τον αντικαταστήσετε δευτερεύουσα τελική πρόταση.

δ. ego libenter tibi mea sede cedo: να εξαρτήσετε την πρόταση από το matertera dicit.

ε. ...rogavit materteram ut sibi paulisper loco cederet: να αντικαταστήσετε το ρήμα της κύριας πρότασης με οριστική ενεστώτα και να επισημάνετε τις αλλαγές στη δευτερεύουσα πρόταση.

στ. Να εντοπίσετε στα αποσπάσματα τα σημεία που εντοπίζεται αυτοπάθεια και να δηλώσετε το είδος της.

ζ. quo facilius divitias contemnere posset: να αναγνωρίσετε το είδος της δευτερεύουσας και να δικαιολογήσετε την εισαγωγή και την εκφορά της σύμφωνα με την ακολουθία των χρόνων.

 φροντιστήρια
ΠΟΥΚΑΜΙΣΑΣ

ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ FRANCHISE

ΠΕΙΡΑΙΑΣ

Σωτήρος & Αθικιβιάδου 132

Τηλ.: 210 4112507, e-mail: info@poukamisas.gr

ΑΓ. ΒΑΡΒΑΡΑ: Εθ. Βενιζέλου & Μεγ. Αλεξάνδρου 161, Τηλ.: 210 5616810, **ΑΓ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ:** Αγίου Δημητρίου & Ηπείρου 37, Τηλ.: 210 9312700, **ΑΓ. Ι. ΡΕΝΤΗΣ:** Μπικιάκη 5, Τηλ.: 210 4832446, **ΑΙΓΑΛΕΩ:** Θηβών 425 & Αδριανούπολης 10, Τηλ.: 210 5319805, **ΑΜΦΙΑΛΗ:** Κεφαλληνίας 8, Τηλ.: 210 4004200, **ΓΑΛΑΤΣΙ:** Εθ. Βενιζέλου 16, Τηλ.: 210 2224000, **ΓΛΥΦΑΔΑ:** Γούναρη 44 & Πόντου 87, Τηλ.: 210 9647806, **ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑ:** Εθ. Βενιζέλου 72, Τηλ.: 210 4622920, **ΗΡΑΚΛΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ:** Μινωταύρου 14, Τηλ.: 2810 245300, **ΚΑΛΛΙΘΕΑ:** Εθ. Βενιζέλου 188, Τηλ.: 210 9588891, **ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΣ:** Δημητρακοπούλου & Σπετσών 38, Τηλ.: 210 4978027, **ΛΑΡΙΣΑ:** Ρούσβεϊτ & Καποδιστρίου 1, Τηλ.: 2410 612660, **ΜΕΓΑΡΑ:** 28ης Οκτωβρίου 148, Τηλ.: 22960 24248, **ΜΟΣΧΑΤΟ:** Χρυσόστομου Σμύρνης 124, Τηλ.: 210 9401137, **ΝΕΑ ΣΜΥΡΝΗ:** Εθ. Βενιζέλου 233 & Μάρκου Μπότσαρη 30, Τηλ.: 210 9883771, **ΝΙΚΑΙΑ:** Ατταλίας & Διαμαντίδη 71, Τηλ.: 210 4975777, **ΠΕΙΡΑΙΑΣ:** Σωτήρος & Αθικιβιάδου 132, Τηλ.: 210 4112506, **ΠΕΡΑΜΑ:** Λ. Ειρήνης 177, Τηλ.: 210 4416454

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

B. Παρατηρήσεις

1. α. maximae frugalitati, maximam frugalitatem/ diei cuiusdam, diebus quibusdam/ meam sedem, mearum sedum/ huic dicto, his dictis

β. quendam, quandam, quoddam – quosdam, quasdam, quaedam/ nostra, vestra, sua

γ. assidente, assidentium/ maioris, maiori/ spectandos, spectandas, spectanda

δ. magnopere – magno opere, magis/ longiore/ plurimum.

2. α. poteras, posses, potueras, potuisses/ contemnite, contemnitote/ rogaturam esse, rogatum iri/ dixerit, dixerint, dicta sit, dictae sint/ morituram esse, mortuam esse/ ductu, ducendum

β. utens, usus, usurum esse, usus sit, usum – usu, utendi – utendo – utendum – utendo.

3. α. Ille in scamno assidens apud focum et ex ligneo catillo cenans eis spectandus praebitus est.

β. ... a Metello multum amata.

γ. Αιτιατική του γερουνδιακού, που δηλώνει σκοπό (μετά από το ρήμα praebuit) ως κατηγορηματικός προσδιορισμός στο αντικείμενο του ρήματος (se).

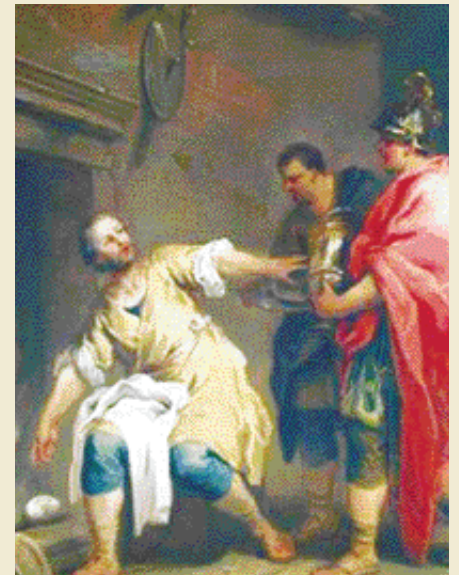
Ille se in scamno assidentem apud focum et ex ligneo catillo cenantem eis, ut spectarent (υποκ: Samnites), praebuit ή ut spectaretur (υποκ: ille).

δ. Matertera dicit se libenter illi sua sede cedere.

ε. Rogat materteram ut sibi paulisper loco cedat.

στ. Ille se praebuit: ευθεία/ άμεσα αυτοπάθεια, αναφέρεται στο υποκείμενο του ρήματος της πρότασης, στην οποία ανήκει. Ut sibi loco cederet: έμμεση/ πλάγια αυτοπάθεια, ανήκει σε δευτερεύουσα πρόταση και αναφέρεται στο υποκείμενο της κύριας πρότασης.

ζ. Δευτερεύουσα επιρρηματική τελική, εισάγεται με τον τελικό σύνδεσμο quia γιατί ακολουθεί επιρρημα συγκριτικού βαθμού, εκφέρεται με υποτακτική γιατί δηλώνει σκοπό, που είναι μια υποκειμενική κατάσταση, συγκεκριμένα παρατατικού γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (utebatur). Παρατηρείται ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων γιατί ο σκοπός είναι ιδωμένος τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του. Η πρόταση αναφέρεται στο παρελθόν.

ΜΑΝΙΟΥΣ ΚΟΥΡΙΟΥΣ ΔΟΝΤΑΤΟΣ

(τέλη 4ου αιώνα - 270 π.Χ.)

Ρωμαίος στρατηγός, ηρωοποιημένος για τα κατορθώματά του και την εντιμότητά που του αποδόθηκε από ιστορικούς της εποχής του. Το «Δοντάτος» είναι παρατσούκλι, καθώς λέγεται ότι γεννήθηκε με αναπτυγμένα δόντια στη στοματική κοιλότητα. Αν και καταγόταν από οικογένεια πληβείων, κατάφερε να αναρριχηθεί στα ανώτατα στρατιωτικά και πολιτικά αξιώματα της Αρχαίας Ρώμης και τελικά να ταυτιστεί με θριάμβους της αυτοκρατορίας.

Ο ένας ήταν η επικράτηση επί των Σαμνιτών γύρω στο 290 π.Χ. και η άλλη ήταν η νίκη επί του Πύρρου της Ηπείρου το 275 π.Χ. Ειδικά για τον πόλεμο με τους Σαμνίτες αποδόθηκε στον Manius Curius αδιάφορη στάση, όταν απέρριψε τα δώρα που του πρόσφεραν οι πρέσβεις των εχθρών της Ρώμης για να συνομολογήσει μαζί τους (η πράξη αυτή ενέπνευσε πολλούς ζωγράφους και μια αποτύπωσή της είναι αυτή στη σημερινή μας εικόνα).

Έχει γραφτεί ότι τους απέπεμψε με τη φράση (σε ελεύθερη μετάφραση): «Εγώ θέλω να διοικήσω αυτούς που έχουν το χρυσάφι κι όχι να αποκτήσω ο ίδιος πλούτη».

Από το πόστο του υπάτου ο Manius Curius πρωτοστάτησε και σε δύο σημαντικά έργα υποδομής για την κοινωνική και οικονομική ζωή της αυτοκρατορίας. Στην αποστράγγιση της λίμνης Βελίνα και στην κατασκευή ενός δεύτερου υδραγωγείου για τη Ρώμη.

